

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 346/2018
29.11.2018. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Браниславе Апостоловић, председника већа, Зоране Делибашић и Бранислава Босиљковића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., Општина ..., чији је пуномоћник Драган Сокнић, адвокат из ..., против тужене „ББ“, коју заступа Милорад Бојчевић, адвокат из ..., ради поништаја решења о отказу, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 2560/17 од 13.10.2017. године, у седници већа одржаној дана 29.11.2018. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 2560/17 од 13.10.2017. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужене за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Делимичном пресудом Основног суда у Мајданпеку П1 28/15 од 01.02.2017. године, ставом првим изреке, поништено је као незаконито решење тужене број 810 од 24.04.2015. године о отказу уговора о раду тужиоцу, па је обавезана тужена да тужиоца врати на рад на послове и радне задатке који одговарају његовој стручној спреми, знању и способностима стеченим радом, у року од осам дана по пријему пресуде под претњом извршења. Ставом другим изреке, констатовано је да ће се о тужбеном захтеву који се односи на накнаду штете због изгубљене зараде од дана престанка радног односа до дана враћања на рад, те о захтевима за исплату по основу неоснованог обогаћења у износу од 1.200.000,00 динара и трошковима поступка, одлучити накнадно.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 2560/17 од 13.10.2017. године, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена делимична пресуда Основног суда у Мајданпеку П1 28/15 од 01.02.2017. године.

Против наведене правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“, бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС и 55/14 - у даљем тексту: ЗПП), Врховни касациони суд је нашао да ревизија тужене није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Осим наведене битне повреде, ревизијски разлог у смислу члана 407. ЗПП, могу бити битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачке 6, 8, 9, 10. и 11. овог закона, под условом да су истицане у жалби, односно да су учињене у поступку пред другостепеним судом, као и битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. овог закона, које су учињене у поступку пред другостепеним судом. Стога ревизијски навод о учињеној битној повреди из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП не може бити ревизијски разлог, док је указивање ревидента на битне повреде из члана 374. став 1. ЗПП, учињене пред другостепеним судом неосновано, јер се не ради о тим повредама, с обзиром да се на те повреде ревидент позивао и у жалби, а другостепени суд је за неприхватање жалбених навода дао јасне разлоге.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код тужене на неодређено време, на пословима руковаоц ... - КВ. Дана 27.03.2015. године тужени је донео нов Правилник о организацији и систематизацији послова број ..., исти истакао на огласну таблу и о томе сачинио записник. По доношењу наведеног решења, тужена је 30.03.2015. године донела Одлуку о покретању поступка утврђивања вишка запослених број ... а 03.04.2015. године сачинила предлог Програма решавања вишка запослених број На дан 27.03.2015. године укупан број запослених на неодређено време код тужене заједно са директорима и руководиоцима, износио је 318, а доношењем новог Правилника о организацији и систематизацији послова утврђен је укупан број од 57 запослених на неодређено време, за чијим радом је престала потреба услед организационих и економских промена и рационализације. У односу на претходни Правилник, новим Правилником је укинута 44 радних места (без радних места којима је из разлога целисходности промењен назив), а уведено укупно 27 нових радних места. Предлогом Програма предвиђено је да ће део запослених са укинутих радних места и са радних места на којима је смањен број извршилаца бити распоређен на ново уведене послове. За утврђивање вишка запослених и за распоређивање на новоуведене послове, оцена рада запослених предвиђена је као основни критеријум. Поред основног, предлогом Програма предвиђени су и допунски критеријуми: имовно стање, број чланова породичног домаћинства који остварују зараду, дужина радног стажа, здравствено стање запосленог и чланова његове уже породице и број малолетне деце, незапослене деце или деце на школовању старости

до 26 година. На списку запослених који представљају вишак по основу укидања радних места, под редним бројем ... нашао се и тужилац. Предлог Програма достављен је на мишљење Синдикату и Националној служби за запошљавање. Дана 02.04.2015. године тужена је оценила рад запослених за период од претходне три године, након чега је 22.04.2015. године донела Програм решавања вишка запослених. На основу овог Програма и одредбе члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду, тужена је донела решење број ... од 24.04.2015. године којим је тужиоцу отказала уговор о раду због тога што је услед економских и организационих промена и рационализације, престала потреба за обављањем послова на којима запослени ради. Ово решење је достављено тужиоцу 24.04.2015. године и тог дана му је код тужене престао радни однос. У складу са решењем тужене од 23.04.2015. године, тужиоцу је исплаћена отпремнина.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, по оцени Врховног касационог суда, правилно су нижестепени судови применили материјално право када су усвојили тужбени захтев тужиоца и поништили решење тужене од 24.04.2015. године којим је тужиоцу отказан уговор о раду.

Наиме, тужиоцу је отказан уговор о раду због престанка потребе за његовим радом, применом члана 179. став 1. тачка 5. Закона о раду, који је био на снази у време доношења побијане одлуке, а којим је прописано да запосленом може да престане радни однос ако за то постоји оправдан разлог који се односи на потребе послодавца и то ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла. У конкретном случају, тужилац је обављао послове радног места руковаоц енергетских постројења, а према раније важећем Правилнику тужене о систематизацији радних места за наведено радно место било је предвиђено 4 КВ извршиоца. Новим Правилником о организацији и систематизацији радних места, назив радног места „руковаоц ...“ промењен је у радно место „радник одржавања и руковања на ...“. Број извршилаца на истом радном месту смањен је са 4 на 1 извршиоца, али опис послова (активности за поменуто радна места) суштински је остао непромењен, што потврђује садржина систематизованих прегледа описа послова туженог од 24.10.2013. године и од 27.03.2015. године.

Наведено указује да радно место тужиоца није укинато, већ је само дошло до промене назива на наведеном радном месту, при чему послове које је тужилац раније обављао и даље обавља један радник. Приликом утврђивања ко од запослених ће бити проглашен технолошким вишком, тужена је тужиоцу отказала уговор о раду уз образложење да је дошло до смањења броја запослених као технолошком вишку, без навођења које су то конкретне технолошке, економске или организационе промене проузроковале престанак потреба за обављањем послова на наведеном радном месту. При томе образложење решења не садржи разлоге који показују да је поменути разлог настао и да су испуњени услови за његову примену, односно не садржи разлоге о томе да ли је престала потреба за обављањем послова на којима је тужилац радио, које критеријуме је тужена

применила при утврђивању вишка запослених, да ли је тужилац испуњавао услове за премештај, с обзиром да је ту могућност и сам тужени као послодавац предвидео у програму, на неко од новоотворених радних места, што указује на непоштовање члана 185. Закона о раду. Имајући у виду да је у току поступка утврђено да су на радном месту на које је тужилац био распоређен у тренутку отказа радила још три извршиоца, а да је само тужиоцу отказан уговор о раду, да су преостала три извршиоца премештена на новоотворено радно место у одељењу енергетике, да је уместо тужиоца као четвртог извршиоца на претходном радном месту на наведено радно место премештен радник из друге организационе јединице, који те послове и радне задатке није пре обављао, нити је испуњавао услове за обављање тих послова, правилан је закључак нижестепених судова да за радом тужиоца није престала потреба, јер тужена као послодавац није укинула радно место на коме је тужилац радио, већ је само променила назив тог радног места.

Закон о раду не садржи критеријуме којих је послодавац дужан да се придржава при одређивању на које ће се запослене односити престанак потребе за радом, већ прописује поступак који се у том случају примењује и одређује права које је послодавац дужан да обезбеди запосленима за чијим је радом престала потреба. Програм решавања вишка запослених, послодавац је дужан да донесе када се стекне неки од услова из члана 153. Закона о раду, у зависности од броја запослених који представљају вишак у односу на укупан број запослених. Међутим, у ситуацији када тужиочево радно место није укинуто, односно послови које је обављало, већ је дошло до смањења броја извршилаца, то је тужена морала одредити критеријуме на основу којих ће утврдити ко од запослених представља вишак, и тек тада би тужилац применом критеријума - одређених у поступку утврђивања вишка запослених могао бити оглашен вишком запослених. Како то у конкретном случају није учињено, већ је тужилац оглашен вишком запослених при чему образложење оспореног решења о отказу уговора о раду не садржи јасне разлоге због којих је тужиоцу отказан уговор о раду као технолошком вишку, нити се у истом наводе критеријуми које је тужена применила при одређивању вишка запослених, а у моменту доношења оспореног решења Правилник о организацији и систематизацији радних места код тужене је предвиђао постојање једног КВ радника, то је правилан закључак нижестепених судова о основаности тужиочевог захтева.

Стога Врховни касациони суд налази да су правилно нижестепени судови усвојили тужбени захтев и поништили побијано решење о отказу уговора о раду тужиоцу, а тужена обавезана да тужиоца врати на рад применом члана 191. Закона о раду. Имајући у виду напред наведено, неосновано се ревизијом тужене указује да је постојао оправдан разлог из члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду да тужиоцу као технолошком вишку престане радни однос код тужене. Будући да је побијано решење о отказу уговора о раду незаконито, то постоји и основ за обавезивање тужене да тужиоца врати на рад у смислу члана 191. став 1. Закона о раду, што ревизију тужене чини неоснованом и у том делу.

У осталим наводима ревизије, понављају се жалбени разлози о којима се Апелациони суд већ изјаснио, дајући разлоге које прихвата и Врховни касациони суд.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Како тужена није успела у поступку по ревизији, то је овај суд сагласно члану 165. ЗПП, одбио захтев тужене за накнаду трошкова поступка по ревизији, те донео одлуку као у ставу другом изреке.

**Председник већа - судија
Бранислава Апостоловић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић